

Kijk op Aanbieders

Behoeftedonderzoek onder aanbieders van filmeducatie

Om zicht te krijgen op het filmeducatieve veld in de provincies Utrecht en Flevoland heeft Filmhub Midden onderzoek gedaan naar welke filmeducatieve aanbieders er actief zijn in Midden Nederland. Deze deskresearch heeft geresulteerd in een (voorlopig) overzicht van alle aanbieders in de regio, aangevuld met de partijen die landelijk aanbod bieden. Vervolgens heeft de hub gesprekken gevoerd met alle aanbieders¹. Uit deze gesprekken is een veelzijdig beeld ontstaan van deze aanbieders, hun ervaringen met filmeducatie en behoefte aan ondersteuning van de hub in de regio.

In dit document geven we een beeld van de vele diverse aanbieders in de regio en aansluitend presenteren we de bevindingen uit de gesprekken die we hebben gevoerd in het najaar van 2020. De conclusies uit deze rapportage vormen de basis van het actieplan Filmhub Midden 2021-2023.

¹ voor bibliotheken geldt dat vooralsnog alleen de hoofdvestigingen zijn gesproken.

1. Een veelkleurig aanbod

Wij hebben 83 aanbieders gevonden; 58 in de Provincie Utrecht en 25 in de provincie Flevoland. Bijna alle aanbieders hebben als thuishaven een stad. Utrecht (35) is koploper, gevolgd door Amersfoort (9) en Almere (9) en Lelystad (7). Bibliotheken (35) zijn er in elke gemeente, maar lang niet alle bibliotheken bieden filmeducatief aanbod. In vrijwel alle andere gemeenten worden de scholen bediend via cultuurbemiddelaars en soms ook door aanbieders uit andere gemeenten.

Mapping

Op basis van deskresearch is [een landkaart](#) gemaakt van aanbieders in Midden Nederland.

Filmtheaters, filmfestivals en bioscopen

In regio Midden zijn er maar een paar aanbieders die filmeducatie expliciet als doelstelling van hun beleid benoemen: filmtheaters en filmfestivals. Deze aanbieders hebben een filmeducatief aanbod voor alle onderwijsniveaus en een uitgebreid netwerk van scholen. Er is een educatief medewerker die verantwoordelijk is voor het contact met de scholen en de ontwikkeling van educatief aanbod. Er is een vast aanbod voor scholen, theaters doen ook hun best om op maat te werken. Het meeste aanbod vindt plaats in het theater zelf, soms wordt er ook op school gewerkt, vaak in samenwerking met een filmdocent.

De filmtheaters die niet specifiek inzetten en ook de (commerciële) bioscopen ontvangen wel af en toe scholen. Meestal gebeurt dit op aanvraag van de scholen, er is geen actieve werving. Het aanbod bestaat uit filmvertoningen uit het reguliere programma. Soms wordt er een filmprogramma aangeboden in samenwerking met een bemiddelende instelling, kunstenhuis, bibliotheek of landelijke filmeducatieve organisatie (Eye, IDFA, Cinekid, Movies that Matter). In dat geval is er een lesbrief beschikbaar en wordt soms een inleiding of nagesprek bij de film aangeboden.

Filmfestivals bieden uitgebreide filmeducatieve programma's, die gericht zijn op kennismaking met film kijken en maken en op talentontwikkeling. Dit aanbod is vooral beschikbaar tijdens de duur van het festival. NFF richt zich hierbij op het kijken en maken van Nederlandse film, Kaboom richt zich op animatiefilm en het NFFS op films die scholieren zelf maken. NFF biedt ook een online platform: Film in de klas. Hier kunnen scholen films online kijken en wordt passend lesmateriaal aangeboden.

Filmdocenten

Met filmdocenten bedoelen we zzp'ers of kleine organisaties die workshops, inleidingen, q&a's en/of lezingen verzorgen voor het onderwijs. Filmdocenten hebben vaak een achtergrond als filmmaker of filmwetenschapper, soms als docent beeldende vorming. Ze werken in opdracht voor filmtheaters en/of festivals en hebben zelf vaak een klein netwerk van scholen waar ze actief zijn. Filmdocenten zijn vaak flexibel in hun aanbod en bieden lessen op maat, die voornamelijk op de school zelf plaatsvinden.

Bedrijven

Ook enkele commerciële bedrijven houden zich bezig met filmworkshops, bijvoorbeeld workshops vloggen en lipdub. Dit aanbod is onderdeel van een groter aanbod workshops in het kader van kunstonderwijs of leuke extra's. Deze aanbieders richten zich niet expliciet op filmeducatie, maar op digitale geletterdheid, mediakunst en/of mediawijsheid.

Bibliotheken

Bibliotheken hebben een groot scholennetwerk en richten zich op de ontwikkeling van geletterdheid. Bibliotheken zijn tevens de huizen van mediawijsheid. Beeldtaal is een van de pijlers van van mediawijsheid en sommige bibliotheken bieden dan ook als onderdeel van hun educatieve aanbod filmworkshops aan.

Bemiddelaars/Kunstencentra

Cultuurbemiddelaars werken kunstenuverstijgend aan kunst en cultuureducatie in een bepaalde gemeente of regio. Filmprojecten zijn daar soms onderdeel van, als onderdeel van mediakunst of mediaeducatie. Cultuurbemiddelaars hebben een groot scholennetwerk en zijn goed op de hoogte van de behoefte van het onderwijs.

2. Bevindingen uit de gesprekken

Aanbod en aanbieders zijn divers, maar niet voor alle doelgroepen is aanbod

In het overzicht valt de grote diversiteit van aanbieders op. Er zijn filmtheaters, bioscopen, filmfestivals, filmdocenten, (commerciële) bedrijven, bibliotheken en bemiddelaars. Er wordt aan film kijken en aan filmmaken gewerkt, op school en op locatie met focus op verschillende filmvormen (fictie, documentaire, animatie, VR). De focus van de meeste aanbieders ligt op de doelgroep 8-14 jaar en in mindere mate ook op 15-18 jaar. Er zijn vrijwel geen aanbieders die zich (specifiek) richten op de onderbouw van het primair onderwijs en dan met name op het film maken met deze doelgroep.

Er is geen eenduidige visie op filmeducatie

Weinig aanbieders hebben een visie op filmeducatie en kunnen goed benoemen wat de waarde is van filmeducatie voor het onderwijs. Film wordt vooral als middel/techniek gezien, gericht op mediawijdsheid, digitale vaardigheden, communicatie en ook de liefde voor film vergroten/publiek van de toekomst. Er is geen gedeelde taal voor zowel de beschrijving/inhoud van filmeducatief aanbod als de leerdoelen/kerndoelen/vaardigheden die met filmeducatie worden bereikt.

Aanbieders ervaren veel drempels bij het onderwijs om voor filmeducatie te kiezen

We hebben aanbieders ook gevraagd naar de drempels die zij bij het onderwijs ervaren om aan filmeducatie te doen. Hierin worden met name de punten benoemd die het onderwijs zelf ook aangeeft:

- gebrek aan tijd/overbelasting
- filmeducatie wordt gezien als iets extra's, een gezellig uitje
- kinderen kijken al de hele dag film dus dan hoeft ze school daar niet ook nog aandacht aan te besteden
- financieel: de kosten van met name filmworkshops zijn te hoog, met name door gebruik van techniek
- leraren hebben in hun opleiding niks geleerd over filmeducatie en zijn daardoor niet op de hoogte van de waarde en ook de mogelijkheden van filmeducatie
- een deel van de leraren heeft "techniekvrees" en mist digitale vaardigheden om zelf met film aan de slag te gaan.

3. Behoeften aanbieders

Aanbieders hebben behoefte aan ondersteuning bij verbinding met het onderwijs

Aanbieders geven aan dat de behoefte van het onderwijs aan filmeducatie aanwezig is, maar vaak latent. Als leraren eenmaal kennis hebben gemaakt met filmeducatie en zien hoe leuk het is en wat het oplevert, zijn ze om. Maar eerst moet het zover komen. En dat is hard trekken. Aanbieders worden hierin graag meer ondersteund door de hub. Als leraren meer op de hoogte zijn van de kansen van filmeducatie en de waarde voor het onderwijs zien ontstaan nieuwe mogelijkheden om bestaande projecten en initiatieven op meer scholen een plek te geven. Hier gaat het ook om pure marketing: het zichtbaar maken van het filmeducatief aanbod binnen het overgrote aanbod van activiteiten voor scholen.

Aanbieders hebben zelf behoefte aan meer kennis van educatie

Niet alle aanbieders zijn even goed ingevoerd in de onderwijswereld: het scholencurriculum en de kansen die dat biedt om aan te sluiten bij bestaande lessen en thema's. Ze missen inzicht in didactiek en hoe je een goede filmles vormgeeft. Deskundigheidsbevordering in de vorm van een training of workshop op dit gebied is daarom gewenst.

Bemiddelaars willen meer weten over filmeducatie en het aanbod

Bemiddelaars zijn over het algemeen niet goed genoeg op de hoogte van filmeducatie, het aanbod, de opbrengst en hebben daarom niet de handvatten om de latente behoefte bij het onderwijs te ontwikkelen. Deskundigheidsbevordering in de vorm van een training of workshop op dit gebied is daarom gewenst.

Behoeft verbinding met andere aanbieders

Niet alle aanbieders zijn goed op de hoogte van ander aanbod op het gebied van filmeducatie, weten niet waar zij zich op richten en welke mooie voorbeeldprojecten er zijn in de regio. Filmtheaters en festivals hebben behoefte aan een poule goede filmdocenten die kan worden ingezet om scholen te bedienen. Kleinere aanbieders zoeken naar "partners in crime": het wiel wordt op veel verschillende plekken uitgevonden.

4. Activiteiten Filmhub Midden

Op basis van de behoeften die bij aanbieders zijn vastgesteld, zal de Filmhub samenvattend de volgende concrete acties uitvoeren om het filmeducatieve veld in onze regio zo goed mogelijk te bedienen.

- **Trainen:** vergroten van kennis en deskundigheid bij zowel aanbieders als bemiddelaars;
- Scholen, cultuurbemiddelaars en aanbieders met elkaar **verbinden**;
- **Informereren:** de mogelijkheden van filmeducatie zichtbaar maken voor het onderwijs;
- **Delen en Inspireren:** Aanbieders elkaar laten inspireren via kennisdeling, voorbeeld en inspirerende activiteiten.

Datum	Naam partij (of eigen naam)	Soort partij (school, aanbieder, cultuurbemiddelaar, bibliotheek)
23-11-2020	Astrorama	aanbieder
14-1-2021	Barbara Groeneveld/Zegfilm	aanbieder
7-12-2021	Bekijk 't	aanbieder
diverse data	Bibliotheek Eemhuis	bibliotheek
14-01-2021	Bibliotheek Neude	bibliotheek
23-11-2020	Bibliotheeknetwerk Flevoland	netwerk
13-11-2020	Calypso theater Wijk bij Duurstede	aanbieder
16-12-2020	Casper Broekaart, Cultuur in Zeist	bemiddelaar
27-01-2021	Cinekid	aanbieder
25-01-2021	Clickf1	aanbieder
diverse data	Collage Almere	bemiddelaar
6-11-2020	Common Frames	aanbieder
4-11-2020	Corrosia	aanbieder
2-12-2020	Cultuur en School, Karen Jong	cultuurbemiddelaar
diverse data	De Lieve Vrouw	kernpartner
17-12-2020	De Nieuwe Bibliotheek Filmhuis	aanbieder
17-12-2020	De Nieuwe Bibliotheek Stad	aanbieder
21-12-2020	Dyzlo Film	aanbieder
21-01-2021	Eye Film	aanbieder
diverse data	FLeCK	kernpartner
21-01-2021	Hollywood in de klas	aanbieder
12-11-2020	Hoogt on Tour	kernpartner
17-11-2020	Idea Bibliotheek/Kunstenhuis	aanbieder
12-02-2021	IDFA	aanbieder
16-10-2020	IFFR	aanbieder
30-10-2020	Je weet zelf.tv	aanbieder
diverse data	Kaboom Animation Festival	aanbieder
diverse data	Klooster Woerden	aanbieder

diverse data	Kunst Centraal	cultuurbemiddelaar
diverse data	KunstenHuis Zeist/De Bilt	cultuurbemiddelaar
06-01-2021	KUVO Woerden	bemiddelaar/aanbieder
16-11-2020	Mathijs Geijskes	aanbieder
5-11-2020	Mira Media	aanbieder
	Monobanda	aanbieder
2-12-2021	Movies that Matter	aanbieder
2-12-2020	Movies that Matter	aanbieder
diverse data	Nationaal Film Festival voor Scholieren	aanbieder
diverse data	Nederlands Film Festival	kernpartner
diverse data	Nederlandse Instituut voor Beeld en Geluid	landelijke partner
diverse data	NEOS	cultuurbemiddelaar
10-11-2020	Roman Kienjet	filmmaker
04-02-2021	Rudi de Boer	aanbieder
16-10-2020	Taartrovers	aanbieder
5-11-2020	Theater Aan de Slinger	aanbieder
20-01-2021	Tivoli Vredenburg	aanbieder
16-12-2020	Transketeers	aanbieder
14-01-2021	Vol Verhalen	aanbieder